

Gemeente en OCMW spreken met één stem

Gemeenten en OCMW's werken steeds vaker en nauwer samen. In tijden van crisis kunnen schaalvoordelen een doorslaggevend argument zijn om de ondersteunende diensten van beide besturen samen te voegen. Steeds meer gemeenten en OCMW's besluiten dan ook hun krachten te bundelen voor communicatie.

TEKST DORIEN BAENS **BEELD** GEMEENTEN ZWIJNDRECHT EN MOL

Op 28 januari sloten de gemeente en het OCMW Zwijndrecht een beheersovereenkomst af waarin ze een kader uittekenen voor een nauwere samenwerking tussen beide besturen op het vlak van communicatie. Tegen 2012 zullen ze een gezamenlijke communicatiedienst op poten zetten, waarin één persoon de functie van communicatieambtenaar voor zowel gemeente als OCMW zal bekleden. Zwijndrecht is niet de eerste gemeente die de voordelen van gezamenlijke communicatie inziet. Tijdens de lopende bestuursperiode namen al verschillende gemeenten en OCMW's initiatieven op dit vlak, de een al met meer succes dan de ander. Het OCMW en de stad Mol zijn een mooi voorbeeld van een succesvolle samenwerking. In 2009 richtten zij een gemeenschappelijke communicatiediensten. Hiervoor hebben ze een extra kracht aangeworven die zich, binnen de gemeenschappelijke dienst, hoofdzakelijk bezighoudt met de communicatie-initiatieven vanuit het OCMW. Sinds december 2010 neemt Astrid Vrolix deze functie waar. 'Met de komst van Astrid krijgt de samenwerking nu alle ruimte,' zegt Roland

Kortleven, communicatieambtenaar van de gemeente Mol.

Schaalvoordeel

De motieven voor samenwerking op het vlak van communicatie liggen vaak voor de hand. De besturen kunnen expertise en kennis uitwisselen, waardoor ze op termijn beter en efficiënter kunnen functioneren. 'Onze gemeente kan nog iets leren van het OCMW op het vlak van informatieveiligheid, maar grafisch staan wij dan weer sterker,' zegt Marc van Daele, communicatieambtenaar van de gemeente Zwijndrecht. Ook in Mol profiteren beide besturen van elkaars expertise. 'Er wordt enorm veel van elkaar geleerd en met elkaar gedeeld.' Daarenboven bieden de gegenereerde schaalvoordelen het bestuur de mogelijkheid hun communicatie te professionaliseren. Zo is het personeelsblad van Zwijndrecht kunnen evolueren tot een echt magazine: in kleur en met veel foto's. Maar volgens Marc van Daele liggen de voordelen van de samenwerking niet enkel bij de besturen. 'Ook de burgers winnen erbij: hun lokale overheid gaat nu met één stem spreken. De burger hoeft eigenlijk niet meer te weten of een bepaalde dienstverlening nu door de gemeente of door het OCMW

wordt aangeboden.' Roeland Kortleven geeft aan dat de samenwerking in Mol zelfs initieel opgezet werd in functie van de burger. 'Heel die gedachte van samenwerking is puur bekeken vanuit het belang van de burger. Wat moet die weten om zijn rechten voluit te benutten om in Mol te wonen, te leven, te werken, te recreëren, te sporten en te genieten? En daarin zijn de gemeente en het OCMW partnerorganisaties.'

Sinds vorig jaar betreft de gemeente Zwijndrecht ook het OCMW bij haar informatieblad, waardoor beide besturen nu effectief met één stem spreken. 'Zwijndrecht Info is geen informatieblad meer van de gemeente alleen, maar van de hele lokale overheid Zwijndrecht.' In de praktijk ontstaat er vaak een nauwere samenwerking tussen gemeente en OCMW vanuit het gezamenlijke gebruik van de gemeentelijke informatiekanalen, zo ook in Mol. 'In de loop der jaren kwamen er regelmatig vragen van het OCMW om gebruik te maken van de communicatiekanalen die het gemeentebestuur had ontwikkeld. Van daaruit is de samenwerking gegroeid en zo werd de gemeentelijke communicatiedienst ook een beetje de externe communicatiedienst voor het OCMW.' Wat de inter-

Oh Neen! De Zwiipers komen eraan!!

Begin dit jaar startte Zwiipers, een gemeenschappelijk personeelsblad voor gemeente, OCMW en politie van Zwijndrecht. Via het gemeenteblad van Mol kan het OCMW ook zijn informatie verspreiden.

ne communicatie betreft behouden het OCMW en de gemeente Mol hun eigen kanalen zoals de nieuwsbrief en het intranet. In Zwijndrecht zal ook de interne communicatie van gemeente en OCMW in de toekomst gelijklopen. 'Begin dit jaar zijn we al gestart met een gemeenschappelijk personeelsblad, *Zwiipers*,

werking. Zo kan het OCMW van Mol gratis gebruik maken van de gemeentelijke informatiekanalen zoals het jaarverslag, de website en het informatieblad. Belangrijk is echter dat het OCMW geen te hoge verwachtingen koestert van het samenwerkingsproject. Dit leidde in het verleden al tot problemen bij andere gemeenten die een samenwerking op poten zetten. Daarnaast is het belangrijk dat bij een beslissing om met één communicatieambtenaar in zee te gaan, zijn of haar functie goed gedefinieerd en afgeleid wordt. In Zwijndrecht zal Marc van Daele de communicatie van beide besturen voor zijn rekening nemen. 'Mijn opdracht gaat dan wel een stuk veranderen. Het coördinerende luik van mijn functie zal veel belangrijker worden. Het uitvoerende luik zal flink afnemen.' Duidelijke afspraken hierover zijn een must. Al mogen die afspraken volgens Roeland Kortleven ook niet te gedetailleerd zijn. 'Er zijn gemeenten waar de samenwerking tussen gemeentebestuur en OCMW faliekant is afgelopen als gevolg van te strikte regels over onder andere het tijdsgebruik van de communicatieambtenaar. Daarom hebben wij gekozen voor een pragmatische aanpak, voor duidelijkheid. Astrid werkt voor het ge- →

Er zijn gemeenten waar de samenwerking tussen gemeentebestuur en OCMW faliekant is afgelopen door te strikte regels over het tijdsgebruik van de communicatieambtenaar.

voor de gemeente, het OCMW en de lokale politiezone. Op die manier leren de mensen uit verschillende besturen elkaar kennen, wat een effectieve samenwerking op termijn gemakkelijker maakt.'

Pragmatische aanpak

In de meeste gevallen heeft een gemeente meer ervaring met communiceren en is zij technisch beter uitgerust dan een OCMW. Bijgevolg haalt het OCMW dikwijls het meeste voordeel uit de samen-

→ meentebestuur, maar in haar functieprofiel staat duidelijk dat zij in praktijk de communicatie van het OCMW ontwikkelt. Binnen deze krijtlijnen leggen wij de nodige flexibiliteit aan de dag.' Een andere mogelijke valkuil bij de samenwerking is het vrijmaken van middelen. In het verleden bleek al dat wanneer een gemeentelijke communicatieambtenaar er zonder meer de communicatie van het OCMW bij moet nemen, dit uiteindelijk nefast uitdraait. De gemeente en het OCMW moeten de nodige middelen en ondersteuning bieden, zoals extra personeel. Daarvan is ook de gemeente Zwijndrecht zich bewust. 'We gaan ervan uit dat de samenwerking initieel meer zal kosten. Maar op lange termijn zal het minder kosten dan wanneer beide besturen de kwaliteitsverbetering zelf hadden moeten doorvoeren.'

In beide besturen aanwezig

Wat de samenstelling van de gemeenschappelijke communicatiedienst betreft, kan het een keuze zijn medewerkers uit beide besturen in dezelfde dienst onder te brengen. De gemeente en het OCMW Mol hebben echter voor een nieuwe aanwerving binnen het gemeentebestuur geopteerd. Wat de besturen ook beslissen, het is belangrijk dat er voor de medewerkers van zowel het OCMW als de gemeente een aanspreekpunt is voor communicatie. 'Voor de komst van Astrid kwam het OCMW veel te weinig naar buiten met zijn initiatieven. Nu is dat enorm aan het groeien. Dit komt zonder twijfel het imago van het OCMW ten goede,' aldus Roeland

Kortleven. Daarnaast moet de communicatiemedewerker in het OCMW geïntegreerd zijn om proactief op initiatieven te kunnen inspelen. Voor Mol was het dan ook belangrijk dat Astrid in beide besturen fysiek aanwezig is. 'Om de samenwerking zo gemakkelijk mogelijk te maken zit ik in de voormiddag op het OCMW en in de namiddag op de gemeente. Ik vind dit erg belangrijk. Op die manier leer ik de sfeer in beide organisa-

tiemand binnen het OCMW, die daarvoor input krijgt van mij.' In Mol werkt de hele communicatiedienst, dus ook Astrid Vrolix, in principe voor het gemeentebestuur. 'Officieel gezien is Astrid niet de communicatieambtenaar van het OCMW, maar zij wordt wel zo genoemd om dat verhaal zowel intern als extern een gezicht te geven.' Roeland Kortleven, als diensthoofd communicatie, zal dus instaan voor haar evaluatie. 'Maar het

De samenwerking moet gebaseerd zijn op wederzijds vertrouwen en een open dialoog.

ties kennen en is er een aanspreekpunt voor de OCMW-medewerkers,' vertelt Astrid Vrolix. Al werd zo'n regeling door andere gemeenten eerder als 'onpraktisch' ervaren. Naast deze praktische beslissingen moeten er ook enkele zaken juridisch verankerd worden bij het opzetten van een samenwerking: door wie worden die communicatiemedewerkers bijvoorbeeld aangestuurd? En hoe zal de communicatieambtenaar, die in principe voor beide besturen werkt, geëvalueerd worden? Wat de eerste vraag betreft schrijft het Gemeentedecreet voor dat een gemeentelijk (communicatie)ambtenaar geen OCMW-medewerkers kan aansturen. Volgens Marc van Daele is het echter niet uitgesloten dat 'iemand van het OCMW bij de gemeentelijke communicatiedienst komt werken. En dat hij of zij, onofficieel, mijn autoriteit als diensthoofd aanvaardt. De evaluatie van deze medewerker zou dan gebeuren door

spreekt voor zich dat er vooraf overleg is over haar werking binnen het OCMW.' De evaluatie van de communicatieambtenaar zelf, zal in Zwijndrecht in principe door de gemeentesecretaris gebeuren. 'Maar het OCMW kan naar de geschillenregeling in de overeenkomst grijpen wanneer het niet akkoord gaat met de invulling die door de gemeente aan de overeenkomst wordt gegeven,' zegt van Daele. Toch is het niet ondenkbaar dat er binnen het OCMW frustraties zullen ontstaan omdat zij de communicatieambtenaar niet rechtstreeks kunnen evalueren. In andere samenwerkende gemeenten liep onder andere vanwege deze frustratie de gehele samenwerking spaak. Uiteindelijk komt het erop neer dat samenwerking gebaseerd moet zijn op wederzijds vertrouwen en een open dialoog. ■

Dorien Baens is stagiaire redacteur van *Lokaal*

Afwegingskader voor samenwerking tussen gemeente en OCMW

De voorbije jaren kreeg de VVSG veel vragen over de samenwerking tussen gemeente en OCMW op het vlak van de ondersteunende diensten. Ze gaan zowel over technische aspecten als over bestuurlijke aangelegenheden. Stafmedewerkers van de VVSG verzamelden vragen en antwoorden over deze vormen van samenwerking. Daarnaast heeft de VVSG ook een afwegingskader opgesteld voor deze samenwerking. Hiermee reiken we een denkmethode aan die helpt om lokaal een succesvol proces op te zetten met het oog op de optimale organisatie van de ondersteunende diensten. Samenwerking is daarbij één van de mogelijkheden die een antwoord kunnen bieden op effectiviteits- en efficiëntieproblemen van ondersteunende diensten. Gegeven de bestuurlijke en procesmatige gevoeligheden die verbonden zijn aan dit soort processen, willen we via dit instrument bijdragen tot de transparantie van de discussie en van het proces.

www.vvsg.be, knop werking en organisatie, samenwerking voor de vragen en antwoorden en het afwegingskader.

Reacties zijn welkom bij peter.sels@vvsg.be